

matyt nė vieno ukininko.

Kolonizavimas Lietuvos.

Mūsų kunigų viltis, garsus Vilniaus caro vietininkas, kunigaikštis Sviatopolk Mirsky, ateisankė prie Kijevo gubernatoriaus, užmanydams jam raginti ukinkus, bet tik maskolius, kelianti į Lietuvą, kur ant lengvų išlygų, su pagalba ukinko banko, galės gauti žemės plotus ant apsigyvenimo. Ypač prašo raginti maskolius apsigyventi Zemaitijoje, kur maskolių yra mažai. Persikėlę į Zemaitiją maskoliai, gaus žemę nuo rando už tiek, kiek ji randu kaštuoja, o parinktos vietos, kur randas ta laikys už reikalingą, gaus nuo rando po 200 rublių pašelpo. Toliaus Lietuvos kunigų draugas sako, jog randas dabar turį nupirktis tris didelius dvarus, kurių žemė bus išdalinta tarp persikėlusių į Lietuvą maskolių.

Na, o mūsų kunigai liepia Lietuvams laikyti Sviatopolk Mirsky už lietuvių draugą! Ar jie nežinojo, kokių darbu lietuvių jis yra? Gal jis už lietuvių draugą perstas, nesuprąšdami jo mierių, kurie dabar į aikštę išėjo. Ar ir dar dar mūsų kunigai išdrįs Sviatopolk Mirsky garinti už lietuvių draugą?

Gydanti šaltiniai Lietuvoj.

Gydanti šaltiniai Lietuvoj, kur parengtos maudybės, yra dabar vien Druskeninkuose ir Birštonuose. Išliko vienog tokių šaltinių Lietuvoj yra ir daugiau, tik jie neisnaudojami. Kauno gubernijoje gydančio vandens šaltiniai yra netoli Pasvalio, tarp Zarasų ir Busko, prie upės Laveno. Vilniaus gubernijoje gydančio vandens šaltiniai yra netoli Stakliškių, 70 viarstų nuo Vilniaus, Trakų parg. Priderėtų ir čia parengti maudybės.

Is Prusų Lietuvos.

Ukininkas Bruzatis pavėžino merginą, kuri tarnavo Insrutųj ir norėjo pas savo tėvus važiuoti į Goldapę. Vos ukininkas įvažiojo į miestą, mergina pagimdė vaiką, kuris išpuolė iš vežimo ir sekanciojo vežimo likosi pervaziuntuos. Ant kito ukyčios kampo iš vežimo išpuolė antras kūdikis. Daktaras nusprendė, jog abu vaikai užgimę negyvi.

Isz Amerikos.

Apkūnde senatoriu.
NEW YORK. Mergina Mae C. Wood apkūnde vieną iš įtekinęsių Suvienytų Valstijų senatorių Plattą už sulaužymą žodžio; užtai mergina reikalauja 25000 dol. Ji turi nuo senatoriaus daug meilės gramatų. Senatorius vienog žodį sulaužė ir apsidė su Lillian Joneway.

Nubausti kareiviai.

WASHINGTON, D.C. Pereituose metuose po kariškių sudu pateko 5275 Amerikos kareiviai ir oficerai; 12 oficerų kariškas sudas nubaudė. Iš 5230 kareivių 4828 liko nusiprasti ant išėjimo iš kariūmenės. Sudas nubaudė: 1111 kareivių už pabėgimą, 863 už vagystas, 297 už girtuokliavimus. Ant teip mažo Amerikos kareivių skaitliaus yra tai labai didelis nubaustų procentas.

Gyvilų prekes nuopute, o mesos pasikele.

OMAHA, NEBR. Mėsinis trastas, sumonopolizavęs savo rankose visą Amerikoje mėsos prekystą, pasirūpino numazinti galvijų prekes: už kiaulės moka ant 45% mažiau, už jautieną ant 25% mažiau, užtai mėsos prekes pakėlė ant 15%.

Piktas sapnas.

NEW YORK. Gyvenanti čia našlė Rose Roberts pasikorė savo gyvenime. Kaip prieštasti tokio savo pasielgimo ji padavė, jog ją beveik kas naktį persekiojo — baisus sapnas, laike kurio ji savę matė kyančią kilpoį, taigi pasikorusi. Kad pasiliuosuoti nuo baisaus sapno, ji išstikro pasikorė.

Užpuole ant laikraščio redakcijos.

JAMESTOWN, N. D. Netoli nuo čia, mieste Kensele, pulkas žmonių užpuole ant laikraščio "Journal" redakcijos ir spaustuvės ir viską išnaikino. Kadangi laikraštis tal-

Isz darbo lauko.

LEAWENSWORTH, KANS. Laikraščiai garsina, buk Home River-side Coal Co. reikalauja 500 darbininkų ir savo kastynes. Nežinome vienog, ar čia nėra štraiky, ypač nužvelgtinu yra, jog norinti čia keliauti kviečiami susirakstyti su lenkišku katalikišku kunigu Grudziński. Lenkiški kunigai visoms keturioms tarnauja kompanijoms, su skriauda savo vienuolių ir penėtojų.

WILKESBARR, PA. Kasty-nės Patenbos linikis uždarytos ir per tai 1000 darbininkų atsirado be darbo.

SPRINGFIELD, ILL. Štraikuojanti darbininkai čianykščių kastynių sugrįžo prie darbo. Nesutinkami darbininkai padavė išristi savo organizacijos viršininkams.

MINO JUNCTION, OH. Darbai čianykščiose geležies dirbtuvėse eina prastai, yra čia ne mažai darbininkų be darbo, daug jų neįdinaisi kitur darbo įieškoti.

YOUNGSTOWN, OH. Geležies dirbtuvės Lewenvilijės sustojo ir kaip sako, ne dirbs jose koki mėnesį.

SOUTH SHARON, PA. Čianykščiose Tin Plate dirbtuvėse pradėjo dirbti visose dalyse ir 1100 darbininkų rado jose darbą.

COLORADO SPRING, COL. Čianykščios anglų kastynės pradėjo darbą su nepigulinčiais ir organizacijos darbininkais. Organizuo-ti darbininkai pakėlė štraiką ant iškovojimo 8 val. darbo dienos ir pakelimo algų ant 20%.

PITTSBURGH, PA. Po keturių savaitių stovėjimo, prasidėjo darbai Clairton Steel Co. dirbtuvėse. Kompanija reikalauja 1000 darbininkų.

CORONADO, OREG. Šitose aplinkinėse bus neužilgio atidarytos kastynės.

LEBANON, PA. Dirbtuvės Connel, Pa. prigulincijai Lackawanna Iron Co. bus uždarytos ir per tai 2000 darbininkų atsiras be darbo.

YOUNGSTOWN, OH. Carnegie Steel Co. sustabdė darbus čianykščiose dirbtuvėse ant neapru-bežiuoto laiko ir pertai 2500 darbininkų atsirado be darbo.

VINELAND, PA. Darbai čia čia gerai ir darbininkų be darbo nėra; ir iš kitur atkakė greitai gauna darbą.

Isz Lietuvos dirvy.

Is New Yorko.

Buvo jau paminėta, jog čianykščios susivienijusios draugystės nutarė pastatyti Lietuviską Tautiską Namą. Charteris ir akcijos jau gatavos, pas parudoda tarp pavieniams ypatoms, kaip ir draugystėms. Svetimtaučiai ne jokiu būdu akcijų ne gali gauti, kad Lietuviskas Tautiskas namas ne galėtų patekti į svetimtaučiams, kaip tai patenka ant už lietuvių pinigų statytos neva lietuviškos bažnyčios svetimtaučiams vyskupams, kurie niekada nieko gero lietuviams ne padarė ir ne padarys. Lietuviskas Tautiskas Namas in-korporuotas ant vardo 25 vyrų iš vietinių lietuviškų draugystės. Lietuvos Sunų Dr-tės, Šv. Kazimieriaus, Šv. Juozapo, Šv. Jurgio ir D.L.K. Gedemino; kitos New Yorko ir Brooklynio lietuviškos draugystės pasikyrė jau po kelis šimtus doliarų ant nupirkimo akcijų: Šv. Juozapo Dr-tė žada įsigyti net už 1000 dol. iš syk, kadangi ji turi jau banko gulinčių pinigų 7200 dol.; Šv. Jurgio Dr-tė tei posgi ne apsieis. Akcijas galės pirkti lietuviai ir iš kitų miestų tiek pavieniai, kaip ir lietuviškos draugystės ir visi akcijonieriai naudosis iš visų tiesių ir pelno. Svetimtaučiai, kaip jau paminėjome, akcijų pirkti ne galės.

Kol savo namo dar ne turime, mingiai atsisps pn. 78 Grand ave. Brooklyn, N.Y.; čia yra ir ofisas.

12 d. spalį atsibuvo sueiga 10 delegatų iš kiekvienos draugystės, ant kurios likosi išrinktas Centraliskasis Komitetas susivienijusių draugystių, kuris ves reikalą ir pardavinės akcijas; išrinkti liko: prezidentu — Juozas Bochinskas iš Brooklyn; kasierium — Jonas Naujokas ir sekretorium — Adol-fas Lesniauskas iš New Yorko; išrinkti du vice-prezidentai: Aleksandras Lappas ir Andrius Kundrota.

Kasierius yra po kaulia ir ne galės laikyti pas save daugiau pinigų, negu išneša jo kaulia.

P. A. Lappas likosi išrinktas ant parąšymo konstitucijos; jam suvienytos draugystės priduos reikalingas informacijas; kaip tik konstitucija bus gatava, ji bus visuomenai pagarsinta.

Nutarta tei posgi 30 d. balandžio ateinančių metų, Place Hall, pn.

Is Carnegie, Pa.

11 d. šio mėnesio atsibuvo pavėntinimas lietuviškos bažnyčios McKess Rooks, Pa. Prie apvaikščiojimo dalyvavo lietuviai ir lietuviškos draugystės iš Pittsbur-

go, Allegheny ir Homestead. Svetimtaučiai gėrėjosi iš gražumo mūsų vyrų, bet jie nežinojo, kokios jie tautystės, kadangi ne viena draugystė, nors terp jų buvo ir gana turtingos, ne turėjo lietuviškos tautiškos vėlavos. Kad lietuvi nepasirūš su tautiškais ženk-lais, tai tas pačio nuo jų menko tautiško supratimo. Pakelti jų supratimą nėra kam: abudu kiti aplinkinių lietuviški kunigai pasi-ganėdina vien rinkimu pinigų ant savo naudos, o kad tas sektusi gerai, nereikia žmonių apšvietimo, mo tamsaus greičiau galima iš-kaulyti. Todėl lygiai kun. Sutakis, kaip ir prie Čepanonių ne tik ne ragina prie skaitymo laikračių ir knygy, bet įsireiz draudžia y-pač nuo skaitymo "Vienybės" ir "Lietuvos". Ne tik pats nieko gero ne daro mūsų tėvynė, bet niekias tuos, kurie dirba ant mūsų tautos labo. Homesteade pirma lietuvių supratimas stovėjo aug-čiau, bet atkakus kn. Čepanoniui, nupulė žemiam.

Tie niekiai Lietuviojė darbavosi su pagaliais, ir čia atkakė, nemeta savo amato; darbuojasi su peiliais ir akmenimis.

6 ir 7 rugsėjo pasitaikė dvi dienos švenčių, nedidelienis ir darbo diena. Mat turėjo užtektinai laiko ant pasidarbavimo. Taigi mūsų tautiečiai pradėjo iš anksto savo darbą, dar subatos vakare: vieni susidėjo, pargigabeno kelias bačkas miežinio raugo, gėrė, kol vos ant kojų pastovėjo. Ant galo, drąsos įgavę, pradėjo savo darbo įrankius bandyti: peiliai pasilikė neišbandyti, atliko darbą su akmenimis. Vienas, peilio negavęs išbant, krito ant gatvės nuo akmenų; kitas du atlikusius darbą policija ant ryto-jaus vakare sugavo. 8 d. rugsėjo buvo prova: prisidėjo vienam 56 doliarus su centais užsimokėt, ki-tam 64 dol. su c-ntais, bet kad ne-turėjo kuom užsimokėt, tai dabar turi kėlėjime tūpėt.

Kiti trys tą patį vakarą nuvažio-vo į Westbury, ant rytojaus par-vežė visus tris su nuskustomis ir susivienintoms galvoms. Kitas smarkulius tą patį vakarą nuvažio-vo į Hartforth, Conn., kur su ak-menimis, žmogų apdaužęs, parbėgo į Terringtoną, bet čia vargšas tapo sumistas ir rugabentas į policiją, kur, užmokėjęs \$30.00, tapo paleis-tas.

Tie niekiai girtuokliai apteršia visus, per jų tokias pasielgimus nekarai ir geras žmogus turi nu-kentėti. Tai vis girtybės valsi-ai.

D. L. K. Algirdo Dr-tė ant savo susirinkimo, 20 d. rugsėjo, pasky-rė iš savo kasos \$11.50c. Tėvynės Myletojų Dr-tė ant išleidimo raš-tų: iš \$1 pridėjo A. Stočkus, ku-ruiuos, iš viso \$12.50c., nusiuatėme į centraliską kasą T. L. D.

Girtybės priešas.

Is Meridan, Conn.
26 d. rugpičio vietinė draugystė D. L. K. Gedimino parengė prakalbą. Už kalbėtojų buvo ku-nigas Zebrys iš New Britain. Nors čia lietuvių ir ne daugiausiai, bet ant prakalbų susirinko apie 40 y-patų. Visi užsilaikė ramiai. Ku-nigas Zebrys apkaltino savo kal-bų tuos kalbėtojus, kurie, nieko pamokinančio, naudingo ne pas-a-kio, bet vietiojų to, griebsiai visokių apmėsimų. Gaila, kad ir kuni-gas Zebrys ne daug pamokinančio pasakė, nė kalbėjo daugiausiai apie tai, kur ir kada sutvėrė kokią parapiją. Ragino čia tei posgi tverti parapiją ir statyti bažnyčią.

Tai ne praktiškas pamokinimas, kadangi 40 ar 50 ypatų parapijos ne palaikys, bažnyčios neįstengt pasistatyti. Toliau ragino rašytiesi dvi Gedimino draugystės.

Kada kalbėtojas iškeliauo, susi-rinko rugioj, kad nežino apie ku-nigas kalbėjo. Yra čia toki, ku-rie nori su prakalboms pasikvie-ti Dilion, tikėdami, kad tas dau-giau pasakys, gal pamokys mus darbuotiesi ant tautiškos dir-vos.

Čianykščiai lietuviai gyvena su-tikime, reikalauja atėjus, viens ki-tėlia. Ant susirinkimo Gedimino Dr-tės sudėjo \$3.25 ant sušelpi-mo Jono Banio ir pinigų nusiuatė į Susivienijimo Lietuvų idžą. Priderėtų neužmiršti ir apie pla-tesnius, visuomeniskų mūsų rei-kalus ir tuos, pagal išgalę, sušelp-ti. Mes iki šiol dar nieko nepa-skyrėme nė ant kelionės mūsų de-legato ant darbininkų kongreso į Nederlandus, ne ant naudos Vist-la-priederėtų paaukauti ant naudos kankintinių ir moksliečių. Au-kaudami, nepavargume.

Darbai čia čia ne blogiausiai, bet iš kitur pribuvusiam darbą ne lengva gauti. Merginos visada čia gali gauti gerą darbą; jeigu kur yra lietuvių be darbo, gali čia drąsiai keliauti.

Is Waterbury, Conn.
Žiurint į lietuvišką visuomenę, kartais reikia nuliusti, bet terp de-vel nusiludimų tankiai pasirodo spinduliai šviesos. Terp ameri-kiečių lietuvių daugiausiai pakelta užmąny ant geroves ir pasikie-lyti mūsų tautos ir ant laimės, veik visi užmąnymai, nors nelygiai, bet visgi tuos visomenės priimti. Paskučiausiai užmąnyta mėginta paraginoti visos Amerikos lietuviš-kas pagalbinės draugystės, kad, kiek išgalint, paaukautų Tėv. Myl. Dr-tėi ant išleidimo apšviečiančių protą knygių. Teisybė, nedaug draugystė iki šiol, bet visgi kelios parėmė tą reikalą. Lietuvos Sunų draugystė iš Waterbury savo surinktus centus ant tautiškių rei-kaų — paaukavo T.M.D., kurių suma išneša.....\$12.33

Vytauto draugystė iš Shel-ton, Conn.....6.00
Vytauto draugystė iš Pit-tsburgo, Pa.....5.00
Labu \$23.32

Varde T.M.D. ištariu širdingą acių pirmutinės aukavusios draugystės. Prie to pasiti-kėjimų laukiame ir nuo kitų draugystių nors mažutes aukas ant tėvynės labo. Broliai tautiečiai! del kelių centų mūsų draugystės

go, Allegheny ir Homestead. Svetimtaučiai gėrėjosi iš gražumo mūsų vyrų, bet jie nežinojo, kokios jie tautystės, kadangi ne viena draugystė, nors terp jų buvo ir gana turtingos, ne turėjo lietuviškos tautiškos vėlavos. Kad lietuvi nepasirūš su tautiškais ženk-lais, tai tas pačio nuo jų menko tautiško supratimo. Pakelti jų supratimą nėra kam: abudu kiti aplinkinių lietuviški kunigai pasi-ganėdina vien rinkimu pinigų ant savo naudos, o kad tas sektusi gerai, nereikia žmonių apšvietimo, mo tamsaus greičiau galima iš-kaulyti. Todėl lygiai kun. Sutakis, kaip ir prie Čepanonių ne tik ne ragina prie skaitymo laikračių ir knygy, bet įsireiz draudžia y-pač nuo skaitymo "Vienybės" ir "Lietuvos". Ne tik pats nieko gero ne daro mūsų tėvynė, bet niekias tuos, kurie dirba ant mūsų tautos labo. Homesteade pirma lietuvių supratimas stovėjo aug-čiau, bet atkakus kn. Čepanoniui, nupulė žemiam.

Neklausykime mūsų priešų draus-mių, bet griežkimės skaitymo lai-krasčių ir knygy, per ką apšviesime mūsų protą, o apšvietę, mokėsi-me atskirti gerą nuo blogo, negar-binsime žmonių labiau už patį Die-vą.

Matome, kad mums reikia gerų raštinių, mokytų žmonių, todėl šelpkime besimokinančius augštes-nių mokslų, rašykimės į Tėvy-nės Myletojų Dr-tė, kuri platina pamokinančias knygas terp skę-stančių taisybėse mūsų brolių tė-vynėje. Mokytį vyrai rašo knygas, tai mes dėkime pinigų nors ant jų išleidimo, o iš knygy vis turės na-dą. Aukaukime ir ant kelionės mūsų delegatui ant terptautiško darbininkų kongreso į Nederlandus, kad pasirodyti svetui, jog ir mes dar gyvi esame, nenumirėme. Jeigu mes mūsų pareigas atlikime, užteks saulutė ir savo spinduliais apšvies lietuvių namus.

Buvęs ant apvaikščiojimo.

Is Chatham, Ill.
Yra čia apie 15 lietuvių: visi ne-vedę. Terp to burelio jaunų lie-tuvių vienog nieko gero ne matyt. Jie dirba anglų kastynėse. Pa-baigę darbą kastynėse, griebsiai kiti sunkaus darbo — taigi kazryų ir gerimo alaus. Nėra čia skaitan-čių laikraštų ir knygas; vietiojų to, ant stalo mēto velnio knygas arba kazryas.

Neseniai, grįžtant nuo šito fa-iro iš Springfieldo, patiko nelaimė jauną lietuvi, Joną Pukeliuką. Mat jis užsėdo geležinkelio vagonė ir konduktorius įj prikėlė, kada tru-kis perbėgo Chatham. Vaikinas išlipo ant stacijos Auburn ir nenorėdamas laukti kiti pasaziernio trukio, užlipo ant stovinio prie stacijos tavorinio, turinio eiti į Chatham. Atbėgus traukij į Cha-tham, a.a. Jonas ne laukė, kol jis su visu sustos, bet šoko nuo tru-kio terp nelaimingai, kad pateko po ratais, kurie nupuvė jam deš-nę ranką ir suksaldė galvą. Vai-kinas nuo susidėmė ir pasimirė Springfieldo ligonbuty 5 d. spa-liu.

Gerai būtų, jeigu mūsų broliai, vietioji kazryuoti ir girtuokliauti, kad užsimyt skaitymu laikraščių ir knygy. Terp skaitymą prasi-laivint protas, tasyk pamestų žemi-niančius juos papročius, mestų ka-zryas ir girtuokliavimus, suprastų, kad ne tame žmogaus laimė, ne ant to remiasi mūsų pareigos. Vie-tioji mētyti pinigų ant nereikalin-čių, žeminančių visus lietuvių dar-bų, tokių kaip kazryos ir girtuok-liavimai, ne vieną centą paaukautų ant tautiškių reikalų. Šelpi tau-tiškus reikalus juk tai pirmiausia pareiga kiekvieno lietuviuo.

Kepurė.

Is Waterbury, Conn.
Žiurint į lietuvišką visuomenę, kartais reikia nuliusti, bet terp de-vel nusiludimų tankiai pasirodo spinduliai šviesos. Terp ameri-kiečių lietuvių daugiausiai pakelta užmąny ant geroves ir pasikie-lyti mūsų tautos ir ant laimės, veik visi užmąnymai, nors nelygiai, bet visgi tuos visomenės priimti. Paskučiausiai užmąnyta mėginta paraginoti visos Amerikos lietuviš-kas pagalbinės draugystės, kad, kiek išgalint, paaukautų Tėv. Myl. Dr-tėi ant išleidimo apšviečiančių protą knygių. Teisybė, nedaug draugystė iki šiol, bet visgi kelios parėmė tą reikalą. Lietuvos Sunų draugystė iš Waterbury savo surinktus centus ant tautiškių rei-kaų — paaukavo T.M.D., kurių suma išneša.....\$12.33

Vytauto draugystė iš Shel-ton, Conn.....6.00
Vytauto draugystė iš Pit-tsburgo, Pa.....5.00
Labu \$23.32

Varde T.M.D. ištariu širdingą acių pirmutinės aukavusios draugystės. Prie to pasiti-kėjimų laukiame ir nuo kitų draugystių nors mažutes aukas ant tėvynės labo. Broliai tautiečiai! del kelių centų mūsų draugystės

go, Allegheny ir Homestead. Svetimtaučiai gėrėjosi iš gražumo mūsų vyrų, bet jie nežinojo, kokios jie tautystės, kadangi ne viena draugystė, nors terp jų buvo ir gana turtingos, ne turėjo lietuviškos tautiškos vėlavos. Kad lietuvi nepasirūš su tautiškais ženk-lais, tai tas pačio nuo jų menko tautiško supratimo. Pakelti jų supratimą nėra kam: abudu kiti aplinkinių lietuviški kunigai pasi-ganėdina vien rinkimu pinigų ant savo naudos, o kad tas sektusi gerai, nereikia žmonių apšvietimo, mo tamsaus greičiau galima iš-kaulyti. Todėl lygiai kun. Sutakis, kaip ir prie Čepanonių ne tik ne ragina prie skaitymo laikračių ir knygy, bet įsireiz draudžia y-pač nuo skaitymo "Vienybės" ir "Lietuvos". Ne tik pats nieko gero ne daro mūsų tėvynė, bet niekias tuos, kurie dirba ant mūsų tautos labo. Homesteade pirma lietuvių supratimas stovėjo aug-čiau, bet atkakus kn. Čepanoniui, nupulė žemiam.

Neklausykime mūsų priešų draus-mių, bet griežkimės skaitymo lai-krasčių ir knygy, per ką apšviesime mūsų protą, o apšvietę, mokėsi-me atskirti gerą nuo blogo, negar-binsime žmonių labiau už patį Die-vą.

Matome, kad mums reikia gerų raštinių, mokytų žmonių, todėl šelpkime besimokinančius augštes-nių mokslų, rašykimės į Tėvy-nės Myletojų Dr-tė, kuri platina pamokinančias knygas terp skę-stančių taisybėse mūsų brolių tė-vynėje. Mokytį vyrai rašo knygas, tai mes dėkime pinigų nors ant jų išleidimo, o iš knygy vis turės na-dą. Aukaukime ir ant kelionės mūsų delegatui ant terptautiško darbininkų kongreso į Nederlandus, kad pasirodyti svetui, jog ir mes dar gyvi esame, nenumirėme. Jeigu mes mūsų pareigas atlikime, užteks saulutė ir savo spinduliais apšvies lietuvių namus.

Buvęs ant apvaikščiojimo.

Is Hamond, Ind.
Skaitydami laikraščius, patėmy-mas, jog lietuvių dėda aukas ant naudos mūsų kankintinių, už dar-bus ant lietuviškos labo išvestus maskoliškų valdžių į laisvus Sibe-rius kraštus. Mes, nors džiaugė-mės, kad mūsų broliai Ameriko-j neužmiršta mūsų kankinti-nių, bet pats su aukomis ant jų naudos nepasirodė, nors žino-mė, kad kiekvienas, mūsų sudėtas centas eina ant jų naudos, mūsų sudėti centai, mūsų darbininkų besidarbuojančių ant mūsų naudos ne kartą apsaugoja nuo alkio ir šalčio. Per jų besidarbavimą ne vienas iš mūsų moka skaityti savo prigimto kalbą. Mes privalome už jų darbus atlygtinti, parodyti, kad mes mūsų kankintinių neu-mirštame.

Ir mes čia gyvenanti, nors toli ne visi, atsimėme apie vargus tu-mus tautiškių darbininkų, pakliu-vusių į netikusius maskoliškų val-džių valdžius. Susirinkę patarė, kad mes negalime jų apieisti. Iš susirinkusių šie paaukavo pagal iš-galę, ant naudos kankintinių:

Domicelė Vidugirienė.....10c.
Motiejus Vidugiris.....10c.
Antanas Zapolskis.....25c.
Kazimieras Skodis.....10c.
Iš viso 55c.

Maža tai auka, bet duota iš tik-ros širdies. Ačiū visiems, kurie prie to mus paragino. Aukos tos nusijustos į "Lietuvos" redakci-ją.

Zapolskis.

Is Westvilles, Ill.
4 d. spalį čianykštė Dr-tė Šv. Petro ir Povilo atlaikė susirinki-mą. Terp kitių reikalų, draugys-tės prezidentas, Juozas Uzdana-vičius, užmanė paaukauti kiek ant tautiškių reikalų. Tam užmāny-mui visi pritarė ir nutarėme pa-aukauti ant tautiškių reikalų 25dol., kuriuos šiteip paskirstome: 18dol. moksliečiams (Aukros Dr-tė), 1dol. kankintiniams ir 2 dol. Vist-la-liai.

Linksma matyti, kad mūsų miesto lietuviai terp pasikėlė su-pratime, kad nesigali aukų, ne-uzmiršta kankintinių, kurie už sa-vo darbus ant visų lietuvių nau-dos kenčia alkio ir šalčio Sibe-riuos tiuose; neužmiršta mūsų moksl-iečių, kurie atėitį šimteropai sa-vo darbai atlygis mūsų tautai už mūsų jiems sudėtas aukas; jie be mūsų pagalbos jaunose dienose, dėl vargų, nužudyti gveikaitį ir daug darbų nuveikti ne galėtų.

Mūsų broliai Amerikoje bunda iš miego, supratimas jų kyla, bet daug didesnė dalis dar miega ir nesupranta savo tautiškių pareigų, ant tautiškių reikalų, per savo ne-supratimą, ne tik pats nieko ne au-kauja, bet dar kitus nuo aukų at-kalbinėja. Toki lobį krauja pa-liuninkams, laiką praleidžia prie baro arba prie kazry: toki nieko gero sau nepadarą, o mūsų tėvy-nėi atgabeną neišpasakytą bledį. Dieve duok, kad skaitlius paskuti-mės veisles lietuvių kuogreičiausiai sumažėtų: jie ne tik mūsų tėvynei bledį daro, bet skriaudžia ir juos priglaudus kraštą, vėčia į platin-ti policijos areštų riuims ir skai-tiųjų jų prižiūrėtojų.

Bugnoriūs.

Is Gallitzin, Pa.
Darbai šitose aplinkinėse su vi-su apsiesto: vienos kastynės dir-ba mažai, o kitos su visu susto-jo.

Lietuvių yra penkios šeimos, o pavienį 23. Terp jų nėra tau-tiško supratimo. Knygas ir lai-

go, Allegheny ir Homestead. Svetimtaučiai gėrėjosi iš gražumo mūsų vyrų, bet jie nežinojo, kokios jie tautystės, kadangi ne viena draugystė, nors terp jų buvo ir gana turtingos, ne turėjo lietuviškos tautiškos vėlavos. Kad lietuvi nepasirūš su tautiškais ženk-lais, tai tas pačio nuo jų menko tautiško supratimo. Pakelti jų supratimą nėra kam: abudu kiti aplinkinių lietuviški kunigai pasi-ganėdina vien rinkimu pinigų ant savo naudos, o kad tas sektusi gerai, nereikia žmonių apšvietimo, mo tamsaus greičiau galima iš-kaulyti. Todėl lygiai kun. Sutakis, kaip ir prie Čepanonių ne tik ne ragina prie skaitymo laikračių ir knygy, bet įsireiz draudžia y-pač nuo skaitymo "Vienybės" ir "Lietuvos". Ne tik pats nieko gero ne daro mūsų tėvynė, bet niekias tuos, kurie dirba ant mūsų tautos labo. Homesteade pirma lietuvių supratimas stovėjo aug-čiau, bet atkakus kn. Čepanoniui, nupulė žemiam.

Neklausykime mūsų priešų draus-mių, bet griežkimės skaitymo lai-krasčių ir knygy, per ką apšviesime mūsų protą, o apšvietę, mokėsi-me atskirti gerą nuo blogo, negar-binsime žmonių labiau už patį Die-vą.

Matome, kad mums reikia gerų raštinių, mokytų žmonių, todėl šelpkime besimokinančius augštes-nių mokslų, rašykimės į Tėvy-nės Myletojų Dr-tė, kuri platina pamokinančias knygas terp skę-stančių taisybėse mūsų brolių tė-vynėje. Mokytį vyrai rašo knygas, tai mes dėkime pinigų nors ant jų išleidimo, o iš knygy vis turės na-dą. Aukaukime ir ant kelionės mūsų delegatui ant terptautiško darbininkų kongreso į Nederlandus, kad pasirodyti svetui, jog ir mes dar gyvi esame, nenumirėme. Jeigu mes mūsų pareigas atlikime, užteks saulutė ir savo spinduliais apšvies lietuvių namus.

Buvęs ant apvaikščiojimo.

Is Hamond, Ind.
Skaitydami laikraščius, patėmy-mas, jog lietuvių dėda aukas ant naudos mūsų kankintinių, už dar-bus ant lietuviškos labo išvestus maskoliškų valdžių į laisvus Sibe-rius kraštus. Mes, nors džiaugė-mės, kad mūsų broliai Ameriko-j neužmiršta mūsų kankinti-nių, bet pats su aukomis ant jų naudos nepasirodė, nors žino-mė, kad kiekvienas, mūsų sudėtas centas eina ant jų naudos, mūsų sudėti centai, mūsų darbininkų besidarbuojančių ant mūsų naudos ne kartą apsaugoja nuo alkio ir šalčio. Per jų besidarbavimą ne vienas iš mūsų moka skaityti savo prigimto kalbą. Mes privalome už jų darbus atlygtinti, parodyti, kad mes mūsų kankintinių neu-mirštame.

Ir mes čia gyvenanti, nors toli ne visi, atsimėme apie vargus tu-mus tautiškių darbininkų, pakliu-vusių į netikusius maskoliškų val-džių valdžius. Susirinkę patarė, kad mes negalime jų apieisti. Iš susirinkusių šie paaukavo pagal iš-galę, ant naudos kankintinių:

Domicelė Vidugirienė.....10c.
Motiejus Vidugiris.....10c.
Antanas Zapolskis.....25c.
Kazimieras Skodis.....10c.
Iš viso 55c.

Maža tai auka, bet duota iš tik-ros širdies. Ačiū visiems, kurie prie to mus paragino. Aukos tos nusijustos į "Lietuvos" redakci-ją.

Zapolskis.

Is Westvilles, Ill.
4 d. spalį čianykštė Dr-tė Šv. Petro ir Povilo atlaikė susirinki-mą. Terp kitių reikalų, draugys-tės prezidentas, Juozas Uzdana-vičius, užmanė paaukauti kiek ant tautiškių reikalų. Tam užmāny-mui visi pritarė ir nutarėme pa-aukauti ant tautiškių reikalų 25dol., kuriuos šiteip paskirstome: 18dol. moksliečiams (Aukros Dr-tė), 1dol. kankintiniams ir 2 dol. Vist-la-liai.

Linksma matyti, kad mūsų miesto lietuviai

GUNDYTOJAI.

Parešė A. Niemojewski.

Jeruzolimas kvėpavo sunkiai. Ranka ciecoriaus, vietininko slėgė visas partijas ir nedaleido nė vieni galvai iškilti augščiau Rymo ragotinių. Žmonės, užsiėmę amatais, pirkliai, pinigų skolintojai, turtingi tinginiai, kuriems rūpėjo vien gyvenimo smuguriai, ant galo darbininkai ir visoki skurdžiai nejaudė tos rankos sunkumo. Bet augštesnės luomos, kurios užlaikė tarp savęs dar politiškus atminimus, geisimą įtekėjęs, galybės ir valdžios, su neapykanta žiūrėjo į vietininko rumus ir nekartą nakty, susirinkę ant slaptųjų rodų, darė planus, kuriuos sekantis rytas sklaidė kaip ukus. Tos luomos jautė savo galybę ir drauge silpumą. Jautė savo galybę, kadangi susitelkė su Synbedrijonu, turėjo savo rankose mokslą, smetą iš Rašto Švento, gyvą kunigų žodį ir žymų padėjimą dėti savo turto; pertai buvo apsigynę lyg trims murais ir nieks negalėjo ant jų užpulti. Vietnogi drauge ir jautė savo silpumą, kadangi to jiems neužteko, o jausdami ant savęs rusų vietininką, negalėjo nė žingsnio žengti už to trilingo mūro savo laimingo padėjimo. Žmonės juos guodojo, klausė, ir lenkėsi prieš didžiuosius; bet jie geidė, kad tie žmonės, pagal duotą ženklą, eitų pas juos, kur tik jie vestų. O to tikėtis jie negalėjo. Žmonės buvo kaip nenaudojamas parakas; jie gi savo širdyse neturėjo nė vienos kibirkšties, kad ji išgauti ir mesti į tą paraką. Sėdami galybės praeitę, neturėjo drąsos dirstelti į ateitį. Ir jeigu susilgęs būtų susidėjęs kuonuo geriausias, nebuvo tarp jų nė vieno žmogaus tinkamo ant vadovo. Jie ne sutvėrė nė idealo vadovo. Jie turėjo vien tik dovaną sudraustą, sustabdytą, sulaukytą jausmų, bet nemokėjo nurodyti kelią, apšviestą juos minčiai ir paraginti prie darbo. Buvo tai pakraipa be pakraipų, uždegimas skraiste visokios šviesos, lūkestis ir geisimas atlikti mažą, neprikintą rankų. O jeigu kas norėjo išstiegti ranką, tokį stabdė, draudė ir dągi bijojo, žiurdami ant jo kaip ant busiančio engėjo. Tuom tarpu žmonės, nors matomai buvo apmire, sutvėrė sau idealą laukiamo vado. Tuom idealu buvo pranašų pažadėtas Mesjchas. Ir ištikrųjų tai buvo idealas žmonės o ne augštesnės luomos, nes paskutinė tuos pranašus persekiojo ir žudė. Teisybė, ir jos tikėjimo į ateimą. Pažadėto; bet tarp jų tikėjimo ir tikėjimo žmonių buvo didelis skirtumas. Jie su prapo Raštą, žmonės jį jautė. Žmonės išėjo kuo vyro, skelbiančio tą, ką jie jautė glumoj sau širdies; žmonės ne klausė niekad iš kokios giminės paeina pranašas; jie laukė darbų ir į juos tik tikėjo. Didžiuliai tuom tarpu reikalavo, kad būtų darodytą ypata, kad tas, kuris ateis, atsivertęs knygas, pirštu parodytų savo pažėjimą, sutikimą vado su vardu pranašystės, kad neateitų netikėtai ir neužkluptų juos neprisirengusius prie jo atejimo. Tuomtarpu metai slinko po metų, naujas surėdymas jau pastojio senų, prispaudimas ejo vis smarkyn ir smarkyn; sutvėrimų prieidūnai dar rodas, svarstė planus, gaudė mieliai visokių žinių, kuri žada permainą, pridūdamai jai kaszin kokią vertę, ant galo sutvėrė svajonių pasaulį, kurioje gyvena šmėklos, baisios nakty, bet neturindios galybės dainą, kada reikia veikti.

Kas nedėlią rinkosi vėlai vakarę pas Kafają, kur vienas kitam pranešdavo smulkiusias žinias apie tai, kas dedasi vyvairuose šalies miestuose, teipogi kas dedasi Ryme, kadangi jie turėjo užtektinai pažįstamų pasaulės sostopilė. Paskui drauge svarstė tas žinias ir sprendė apie pasekmes. Ant tokių susirinkimų neatskyrė dalykų svarbių nuo mažočių. Kiekvienas galėjo būti svarbiu, tik reikėjo pastatyti į eilę su kitoms žinioms. Kalbėjo rimtai, su rūpestingais veidais, ką myli Rymo ciecorius, koks budas tos moteriškos, šėkiai tur įtekme ant pasaulės valdono ir kas turi įtekme ant jos. Rūpinosi apie tai, ar konsulis, išsiųstas į Iberiją, prijačia jiems, ar ne ar ne būtų geriausias pasirūpinti, ką konsuli atkautų, o ant jo vietos susistų kita? Svarstė kiekvieną smulkmeną iš vietininko gyvenimo, ar ji negalėtų būti Ryme išnaudota ant jo naudos arba prieš jį. Kafajas paprastai klausė tik kalbų, krapštydamas pirštu dantis ir su atyda žiurdamas į kalbėtojus, ir tik pabaigoj prabūdavo ir neišpauskia būkliai išsėdavo visus klausymus, išveddamas labai aiškų sprendimą. Tikta Sutenas, vienas iš pirmųjų didžiuosiu, tarpais galėjo įjį pertikrinti, kadangi protą turėjo gal dar bukleis, didelę iškalbos dovaną ir priegimtą neišpauskia ramumą. Bet tai buvo žmogus labai jaunas, apie trisdešimties metų amžiaus. Petai negalėjo tiek žinoti, kaip Kafajas, kuris sumusdavo jo dovaną žinojimus, priveddamas koki nors atsitikimą, nesutinkantį su Sutenio minčia.

Ant vieno tokio susirinkimo Sutenas pranešė, jog po miestelius vaikščiaja su keletu mokintinių jaunas rabinas, kuris gydo, uždeda rankas ir išaukia žmonių pasistebėjimą. Kafajas pridūrė juokais, jog ji galima būtų pasikviesti į šventinčią, idant dėti rankas ant galvų mutininkų, lupančių nuo žmonių naujus mokėčius. Bet staiga kalba nukrypo į kitą pusę, kada jėgė svečiai pranešė žinią, jog tarpe pretorijonų, sergintinių ciecorių, įvyko didelis permainingas. Sutenas nedalyvavo tolesniuose ginčuose ir dągi ankščiau kaip visada apėjo susirinkimą. Ant sekandio jis vis nepasirodė.

Po dviejų savaičių atvyko vėl ir pranešė naujas žinias apie rabiną. Kadangi stovėjo svarbesnių žinių, pertai jo pasakojimas buvo klausytas iki galui. Jis tvirtino, jog rabinas netik ką užsiima gydymu, bet drauge skelbia mokslą, kuris ne visiškai sutinka su priimtu Rašto aiškinimu. Tas labai nepatiko Annai, Kafajos vuokšviui, tų laikų vyriausiam kunigui, kuris buvo labai rustus reikaluose aiškinimo Rašto. Jis pradėjo klausinėti iki smulkmenų apie tą naują mokslą. Bet Kafajas atsisakė ir liepė Sutenui papasakoti, ką jis savo akimis matė. Sutenas pasakė, kad tas rabinas įėjo didelę garbę tarpe žmonių, kurie šen ir ten pradeda kalbėti, jog tai yra pažadėtas Mesjchas.

Nuo tų žodžių visus susirinkimas pasileido juokais. Net Annas plevėsavo rankoms, prunkšdamas, o kiti pradėjo tyčiotis visokiais būdais. Sutenas nutilo, atsisėdė į kampa, bet buvo labai įpykęs.

Toks jo užsiilankymas atspindėjo atpėdą Kafajo, kuris davė ženklą, kad nutiltų ir paskui, jog panašus dalykas atsitiko per aštuoniolika metų vieną sykį, du sykį į dvidešimtis ir trys sykį į keturias dešimtis metų. Sutenas pakilo, metė į grindis bifudą, ką papuolė po ranka ir suriko:

— Tokių dalykų dar niekad nebuvo!

Ir vėl pirm laiko apėjo susirinkimą.

Ant rytojaus anksti pašaukė jį pas savę Kafajas, nuėjo su juom į sodą ir ilgai tarp savęs šnekučiavo. Po tam atsilankymui pas Kafają, Sutenas apėjo miestą ir per visą mėnesį nesirėdė ant susirinkimų. Po mėnesio sugrįžo vėl. Visi, apstoję aplink, ėmė klausinėti, kur jis buvo? Bet jis arba atsakė nė žiaip nė teip, arba suvis tytylėjo. Tuomtarpu Kafajas atsisėdė ant savo vietos ir prieš savo papratimą, prabūdavo pirmas.

Pradėjo nuo to, jog kalbės apie aną jauną rabiną. Visi buvo žingeidumo apimti, o nekurię dirstėlę į Suteną, kuris atsisėdė toliaus, galvą parėmęs, lyk rinkdamas mislį ir kaszin prie ko prisiruošdamas.

Kafajas kalbėjo, jog reikalaus apsisieškia truputį kitaip, negu išsyk išrodė. Jaunas rabinas nėra bent koks apgavikas, arba burtininkas viliojantis pinigais, jis nenuduoda pranašų, ne skelbia nepaprastų dalykų, prieš kuriuos reiktų kovoti, neįėjusio valdžios, negundo žmonių. Bet išrodo teip, jog žmonės limpa prie jo, kas paskui jį, klausio jo mokslo, godoja jį, kuone garbina. Yra tokių, ką apėjo dar, kaip, Seimynas ir ejo paskui jį; kiti pametė savo užsiėmimą, kad buti arti jo. Ar daro stebuklus, sunku persitikrinti. Žmonės ištikimi saiko, jog daro. Bet ištikimi žmonės gal žiūrėti paviršutiniai ir silpnai girdėti; gal matyti tikta pasekmes, nematydami priežasčių, stebėtis iš dumy, nepatymę ugnies. Čia eina ne apie tai. Rabinas yra žmogus liaudės, o tokio mums šiandien reiki!

Visi susirinkė labai nusistebėjo. Negalėjo suprasti žodžių Kafajos, jį apspito iš visų pusių, prašydami, kad pašikintų savo žodžius.

Kafajas buvo nuilsęs ir nenorėjo ilgaius kalbėti. Bet sekantį susirinkimą paškyrė ne už sanvaitės tui ant poryt. Visi išsikirsė su neišpauskia tū įtemptomis mislėmis. Visi suprato, jog jeigu Kafajas teip ant reikalo žiūri, tai ištikrųjų dalykas turi būti svarbus.

Ant to sekandio susirinkimo visi atėjo anksti, o Kafajas, pastatęs keletą priešinę, kad prisidabotų tarnų, laikė ilgą prakalbą.

Tai jo kalbėjimo jį parstatė abėdą padėjimą, nesiskubdamas tamasių dalykų ir papeikimą. Nurodė, jog tame padėjime nėra nė svajot apie numetimą rymiečių jungo. Žmonės vadovų klausio, bet tikta (Dar bus.)

GAMOS PAJIEGOS

IR KAIP IŠ JU NAUDOTIS.

Pagal Bitnerą.

Ne reikia užmiršti, kad drange su išdžiovinimu klampynių, padirbta 150 viorų kelų, pastatyta 500 tiltų, šliučių ir tt.; išdrihtos tapo salnygos tinkančios nuvedimui geležinkelio, reguliuotas tekėjimas vandenų tulose upėse; apsaugos viską, pamatysime, kad nauda, paeinanti nuo išdžiovinimo klampynių bus dar didesnė. Džiovinimą atliko Jenerolas Žilinskis.

Sistemos kanalizavimo Pagirinių klampynių, atliktas su mieriu ne tiek pagirinti susinešimo, kiek išdžiovinimo klampynės, padaryti jas tinkančioms gyvenimui žmonių — turi buti kitoks, negu rengimas kanalų laivų plaukimui. Čia kanalai paskirti ant surinkimo vandens ir nuvedimo jo į upes, o ne pakėlimui laivų.

Pagirinių klampynių kanalai todėl, jų ilgis ir giluma, pritaikyti prie daugumo vandens, turinčio į kanalus subėgti; šliužės, čia esančios, paskirtos reguliavimui vandens paviršiaus visokiose metų dalyse.

Tokių būdu visas sistemos kanalizavimo klampynių, upių ir upelių persistato kaip sistemos grabių, nuvestų į didesnius kanalus, o tie gabena vandenį į dar didesnius, tie į dar didesnius, sujungtus su dar didesniais arba su upėmis. Čia kanalai vedėjai turi rūpintis, kad visas tas grabių ir kanalų sistemos kaštuotų kuo mažesniais. Didumas kanalo ir jo gilumas, kaip kiekvienas numano, paeina nuo to, kiek į kasamą kanalą gali subėgti vandens; jeigu kanalas bus per mažas, tai subėgus į jį daugiau vandens, negu jis gali patalpinti, užims ir tvanai, nepatipės į kanalą vanduo išsilies ant laukų ir gali daug blėdies padaryti. Tas pats bus ir su nuvestu kanalais ir upėmis vandeniu: jeigu kanalo nugalbantis ir upės vanduo jos lovyj ne patilps, tai nepatipės upė jo dalis išsilis per krantus ir užlies aplinkinius laukus ir padarys daug blėdies. Antai šiaurinėje Prancūzijoje ir Belgijoje, kaip pasirodo, nukasti kanalai yra per maži ir per tai prie didesnių lytų juose ne patelpa visas vanduo ir išsilieja ant aplinkinių laukų. Tvanai čia jau ne kartą pridribo laukams blėdies ant šimtų milijonų frankų.

Todėl tai visuose civilizuosiuose negu Maskolija kraštuose, priziūrejusiuose vandenų dabar pavestas specialistams, be kurių pritaikyti ne valdžios, nei privatisokos ypato negali užsiimti džiovinimo laukų darbais, jie priziūri ne tik rando nuveiktus darbus, bet ir privatisokos žemės savininkų, kadangi neatsakančiai, be supratimo vedami darbai gali daug blėdies padaryti. Tokiose ateitikuose, kada be supratimo nukasti kanalai padirbta blėdį kaimynų laukams, tie turi tiesą nuo ne suprantančių kanalizatorių per sudą pareikala lauti kartais labai didelį atlyginimą.

Be to visada užtvina upių ir išsilieji mą vandens per krantus gimdo nuvedimas kanalų. Jeigu upės krantai žemi, tai išsilieji mą vandens per krantus gimdo subėgimas ir upės vandens iš visų kanalų, nors ir ne arti užtvins upių esančių. Čia mesti atsakyti, kaip ant kanalizacijos vėdėjų ne teip lengva; todėl tai reikalingi specialistai, galintį spręsti apie priežastis tvanų ir apie kaltę ar ne kaltę kanalizavusių savo laukus.

Kanalizavimas ir džiovinimas Pagirinių klampynių nors ir neuzbaigtas, bet tuom tarpu apsisėjo, kadangi raudas ant to nepaskiria reikalingų pinigų ir nežinia, kada darbai vėl prasidės ir kada su visu pasibaigs. Užlaikymas iki šiol nukastų kanalų ir priziūrejus pavestas žemdarbystės ir viešpatystės turtų ministerijoms, taigi liekasi pavestas urėdinkams, kurie, kaip visi žino, geriau moka naikinti ne ju nuveiktus darbus, negu ką nors naudingo sutvėrti; jie per savo neįmintį gali išnaikinti tą, ką padarė trisras ir protas Jenerolo Žilinskio, rodosi lietuviu.

Kaip visi žino, visoki kanalai, ypač gi grabės, be taismo neušilaiko ilgai; užtenka palikti juos kelis metus be taismo arba be priziūrejimo, o jie užsilinks, apžels klampynių augmenimis, užtenks juos nulūžusios medžių šakos ir čiel išvėrt medžiai ir ant galo ne tik tais aleistais kanalais ir grabėms ne galės nubėgti nereikalingas vanduo, bet jie pats pavirs vėl į klampynes ir visas darbas, milijonai rublių pinigų išleisti nuels ant niekų, išdžiovinotos klampynės pavirs vėl į klampynes, kaip tai pirma buvo.

Tokių būdu mes matome, kad darbas, pradėtas ant pavertimo nenaudingų plotų į naudingus laukus, jeigu toliau ne gali buti varomas iki galui, tai ne gali su visu pasilaukti — kitaip išleisti ant to, kas iki šiol nuveikta, milijonai rublių, prazins ir reiks vėl nuo pradžių viską pradėti.

Vakarinėje Europoj, kaip antai Prusų Lietuvoj, Vengrijoj, Italijoj, Prancūzijoje, Airijoj, kur buvo telposgi dideli klampynių plotai, nors ir ne teip dideli kaip Pagirinės klampynės, jie jau beveik išdžiovinoti, o jeigu kur, kaip antai Italijoj ir pietinėje Prancūzijoje, darbas džiovinimo klampynių dar su visu neužbaigtas, tai jis vedamas nuolatai be apsisėjimo.

Apart džiovinimo kanalų ir kanalų su šliužėmis, yra kanalai ir be šliužių. Iš tokių kanalų svarbiausias dabar yra nukastas garsaus prancūzo Lessepo Suez kanalas, jungiantis Tarpinės jūros su Raudonosios, sutrumpinantis kelį laivams iš Europos į Indijas. Kadangi skirtumas tarp paviršiaus Tarpinės jūros ir Raudonųjų jūrų yra ne žymus, tai jungiantis tas jūras Suez kanalas ne turi šliužių, kadangi jos visai nereikalingos, vanduo visame kanale turi lygų paviršių, tai laivai gali jį perplaukti ir išeiti iš vieno jūrų į kitas be jokių stabdymų.

12. Sunaudojimas vandenų.

Jeigu mes pažiūrėsime į mūsų visokius vandeninius įtaisymus, tai patėmsime, jog lygiai daugumas vandens kaip ir jo pajėgia ne visada vienodos; tas nevienodumas ypač aiškiai puola į akis pagal metų dalis: vanduo priteka į mūsų parengtas įtaisus ir visokias

mašinas ne visada teip vienodai, kaip reikia, kad mūsų mašinų darbuotusi prideraučiai. Vienoj metų dalyje, kaip antai pavasarį, vandens yra net per daug, o vasaros laike ir žiemą jo yra per mažai. Kad užlaikyti vandenį ant mūsų reikalų sausose metų dalyse, žmonės rengia čielas eiles prūdų, rezervuarų, renkančių atlikus vandenį, o išledinčių, kada jis mums reikalingas.

Vakarinėje Europoj geriausiai parengtos tokios užlaikymo vandenį įtaisų yra Harzo kalnuose. Visa Harzo klonis išrežyta kanalais, kurių vanduo eina, kada prireikia, ant dirbamų laukų ir į dirbtuves; vietose susikeltimo kanalų yra 69 prūdai, renkanti puolanti iš debesių ir bėgantį nuo kalnų vandenį. 219 vandeninių ratų gausa vartymo pajėgia, sienkanti 3300 arklių pajėgių ir perduoda tą pajėgią aplinkinėse esančioms dirbtuvėms. Tuose prūdose telpa 9 milijonai kubikų metrų vandens.

Tuli vandens rezervuarai yra vien vartymui ratų; bet ir kitokių vartymų vandeninių mašinų yra visokiose kraštuose. Dang tokių įtaisymų yra Prancūzijoje; svarbiausias iš jų yra paupiosios Tarenso, netoli St. Etienne, ne mažai panašų įtaisymų yra Anglijoje, Švedijoje, Ispanijoje, Italijoje, ypač šiaurinėje jos dalyje, provincijoje Lombardijoje, kur lygiai pramonė, kaip ir žemdarbystė stovi augščiau negu kitose Italijos provincijose ir tai tik dėl visokių vandeninių vartymų įtaisymų. Toliau eina Rytinės Indijos, kuriose tik daugybė esančių vandens rezervuarų naikina blogą įtekme sausų metų dalyje.

Visoki vandeniniai įtaisymai buvo parengti jau senovės Grekijoje ir Palestinoje ir tai dar prieš Christaus užgimimą. Tikta senovės Rymo viešpatystėje, nors ji įgavo savo laike teip didelę galybę, nedaripėjo rengti panašius pigius vandeninius pajėgius ir vaisingumo žemės šaltinius.

Vienas iš svarbiausių, šioje gadynėje parengtų panašų įtaisų, yra vandens rezervuarai Remecheide, parengtas 1888 metais; jame telpa su visum 1 milijonas kubikų metrų vandens, kurį apverčia lygiai ant fabrikų, kaip ir ant žemdarbystės reikalų. Vėliau parengtas panašus rezervuaras yra netoli Hueckeswagen; jame telpa 3 milijonai kubikų metrų vandens.

Valdanti Indijas anglijonai, nors čia la bai reikalingi toki vandeniniai įtaisymai lygiai ant pramonės, kaip ir ant žemdarbystės reikalų, ilgai nesirūpino apie jų rengimą, tik kada pagrečiam per kelis metus Indijas atkankė badas, anglijonai pradėjo rengti didelius vandens rezervuarus: 1897 metais iškastas Periare didelis vandens rezervuaras, kuriame telpa net 300 milijonų kubikų metrų vandens.

Maskolijoje, antai vidurinėje Azijoje, dėl stokos vandens, seniai vaisingi žemės plotai pavirto į tirus; vakarinėje Siberijoje vienos vietos yra per daug vandens, kitur gi dideliems plotams vasaros laike trūksta drėgnumo; raudas nuo seniai rengiasi parupinti vandenį ant užvaisinimo tų nevaisingų dabar dėl stokos drėgnumo savo valdybų plotų, bet kada ateina laikas tuom užsiimti, pasirodo, kad trūksta pinigų, kad atliekamais reikla apversti tai ant dirbimo naujų karškių laivų, tai ant padauginimo karvių, ar dabojančių ecaro ypata šnipukų skaitliaus. Iki šiol nenusiprė dar nė to, kokio būdo griebtis už vaisinimo tų plotų. Antai prancūzai Sacharos tiruose, ant užvaisinimo tų, ant padarymo vaisingų ozų iš leklancios pleskos plotų kasa artezijaniskius šulinius; su pagalba tokių šulinių prancūzai Sacharų padirbo čielas eiles vaisingų ozų. Siberijoje kasimas tokių šulinių ne visada gali išduoti laukiamus vandenius, kadangi čia gilesniuose žemės sluogsnuose vanduo surus, o toks netinka ant užvaisinimo žemės, kadangi augmenys ne kenčia druskos. Todėl liko užmanyta kasti didelius vandens rezervuarus, į kuriuos subėgtų pakaktinai vandens nuo tirpstančio pavasario sniego; tas budas ne tinka vidurinėje Azijoje, kur telposgi dideliems plotams reikia vandens, o čia sniego nėra. Apdirbimą planų užvaisinimo nevaisingų stepų Siberijos ir piekinių tūrų vidurinėje Azijos žemdarbystės ir viešpatystės turtų ministerijos buvo pavadėdusios tam padėm, kuris džiovinimo Pagirinių klampynės, Jenerolui Žilinskui, bet dėl stokos pinigų, jis ne galėjo iki šiol darbo pradėti.

Ant tų išdžiovinusių tūrų, kur tik galima, ir šiandien gyvena žmonės; žinoma, gyvena jų ne daug, kadangi dėl stokos drėgnumo, žemė ne daug gali išmaltyti. Ką gi žmonės daro, kad turėti vandenį ant savo reikalų per istisius metus?

Užstoja pavasariai, daugybė nupuolusių per žiemą sniego greitai pradeda tirpti ir iš sniego pasidaro vanduo subėgti į žemesnes vietas, kur nuo to pasidaro didėli, bet ne labai gilūs ežerai. Ežerai tie paprastai pabalgę vasaros išdžiūta ir visos aplinkinės vietos pavirsta į išdžiovinusius tirus. Kad dideli plotai negilų ežerų be naudos neišgaruotų, gyventojai kasa kanalus ir įais nuveda vandenį, pasidaroj nuo tirpstančio sniego, į paskirtas vietas; apart to gyventojai rūpinasi smazin-ti paviršių tokių vietų, kur renkasi vanduo, kadangi, kaip žinote, vanduo juo smarkiau garuoja, juo jo paviršius didesnis. Tą daro su pagalba gana augstų pylimų, mazdinami paviršių vietų, kur renkasi vanduo nuo tirpstančio sniego.

Apart to, kur giluma žemumų, subėgimui vandens, ne pakaktinai didelė, ten atseina kasti gilesnius rezervuarus, užlaikymui per vasarą vandens.

Teip kovoja gyventojai su stoka vandens stepuose vakarinės Siberijos.

Reikia čia dar pridurti, jog prancūzai tiruose šiaurinės Afrikos, kur nėra nė sniego nė vandens šaltinių ant paviršiaus, kasa labai gilius artezijaniskius šulinius, kaip fontenos mētančius vandenį ir su jų pagalba užvaisina didelius išdžiovinusių piešynų plotus, paverčia juos į vaisingus ozus. Prancūzų paveikla seka anglijonai Australijoje, kur pakaktinai vandens yra tik jūrų pakrantėse, o visas sausžemio vidurys tveria, su mažais išėmimais, (Toliau bus.)

Iš visur.

„Katalikiškas kunigas iš Meiden, Bavarijoj, pateko po sudu už įeidimą ciecoriaus. Įeidimas tas buvo tame: kad kunigas atsisakė duoti paskutinį patepimą mirštančiam ligoniui, kol iš namų ne bus pašalintas ciecorienės paveiklas, ant kurio jį perstatyta su nuoga krutine. Teisybė, nuoga ciecorienės krutine gal but ir ne labai graži, bet tas, rodosi, ne turi nė jokio susirūšimo su tikėjimu ir dėl paveiklo kunigas mirštančiam negali atsakyti sakramentu.“

„Mieste Darmstade atsibuvo vestuvės Grekijos kunigaikščio Andriaus, ant kurių buvo ir caras. Jaunavedžiams caras padovanojo automobilį, o jaunamartei visokių deimantinių gražų už \$125000. Mat caras nuo žmonių suluptus pinigų perskeria ant dovanų, o didesnė dalis jo pavaldinių turi ba-duoti.“

„Vokietijos raudas pranešė Ponzianaus archyviskupui Stableskui, jog klierikai Ponzianaus drausikos seminarijos, lekcijas Vokietijos istorijos ir literatūros naujai parengto akademijai turi klausyti, kitaip dvasiška seminarija busianti uždaryta.“

„Paveržtos nuo Ispanijos salos Porto Rico sostapilė, San Juane, socialistai pakėlė demonstracijas prieš amerikoniškus salos administratorių. Policija suareštavo apie 40 demonstrantų, iš jų sudas diktai nusprendė ant pusės metų kalėjimo.“

„Vengrijoj, aplinkinėse Nagy Becskerek, laike smarkios audros, drauge su lytumu, nupuolė ant žemės didelė daugybė putpelių. Matyt andra užpuolė pulką lekiančių putpelių ir atgabeno jas į Vengriją. Paukščiai buvo teip paile, jog galia buvo su rankoms gaudyti ir gyventojai labai daug jų pagavo.“

„Londono laikraštis „Times“ paduoda, buk laike balius pas anglišką ambasadorį Činų sostapilė, Pekine, činiečiai stengėsi su dinamitu, su visais svečiais, išmesti į padanges ambasados triobą. Tas ne pasisekė, kadangi sargai užtik padėtą dinamitą.“

„Mieste Bilbao, Ispanijoje, užgimė muštynės tarp klierikų (kunigų garbintojų) ir socialistų, laike kurių 7 ypato likosi užmuštos, o 33 sunkiai sužeistos. Sandryns pradėjo iš bažnyčių. Keli kunigai už šaudymą į žmonis likosi suareštuoti. Laike susimušimo ant uilyčios, socialistai įmetė vieną kunigą į upę.“

„Vokietijos progresistai sutarė su socialistais per ateinančius rinkimus pasiuntinių į Prusų seimą eiti iš vien prieš konservatyvus ir centrūm; kur socialistai ne galės savo pasiuntinio išrinkti, ten jie užbaus už progresistų kandidatus; progresistai gi darys tą patį. Jeigu toks sutarimas būtų padarytas per rinkimus pasiuntinių į Vokietijos parlamentą, tai būtų perėjė daug mažiau rando šalininkų.“

„Vakarinę Prusų provinciją, senovės Kryžikių sostapilė, Marienburg sudegė hotelis. Ugnyje prazuvo virėjas Potlich ir jo keturios dukterys. Subėgus prie ugnies sargams, degė jau visa triobą ir joje esančių žmonių ne galima buvo išgelbėti.“

„Kad apsaugoti ypata atsilankusio į Paryžių Italijos karaliaus nuo anarchystų, suareštavo čia 635 nužiūrėtas ypates. Ne labai matyti, myli žmonės valdonus, jeigu ant jų saugojimo reikia areštuoti net niekuom nenusidėjusius.“

„Prie uždarymo armeniškos bažnyčios mieste Nachčevanui, ant Kaukazo (Maskolijoje), užgimė vėl maištai. Minios armeniečių, gimančių bažnyčią, įsiveržė į vidų ir išvaikė maskolikius urėdinkus. Paskaukti kazokai su kančiais ir karais užpuolė ant gimančių savo savasti žmonių ir daug jų sužiedė.“

„Mieste Armentiers, Prancūzijoje, štraukioja darbininkai; 13 d. spalį jie išgriovė kelias parduvičias; ant uilyčių ištiesė virves, kad raiteliams apsunkti joimą uilyčios, jeigu jie būtų pašaukti ant išvaikymo keliančių demonstracijų štraikierių.“

„Ant saulės dabar pasirodė daug didelių tamsių šlakų; seniau būvę mažesni šlakai suėjo į vieną. Didžiausias toks tamsus plotas turi 172000 mylių ilgio ir 50000 mylių pločio; tulus tokius šlakus dabar galima ir be žiūronų, su liuosomis akimis matyti.“

„Laike paskutinį vėtrų ant šiaurinių ir Baltiškųjų jūrų vien Prusų pakrantėse susidaužė su

viršum dvidešimtis laivų. Prie to prigrėję ir daug žmonių; vėtros sieptosi teipogi Lietuvos ir Latvijos pakrantėse. Vėtros tos pridribo ir labai daug materiališkos blėdies.“

„Terp Dinaburgo ir Pskovo, plėšikai sustabdė bėgantį į Peterburgą trūkį, išardė kasą, bagažinį vagoną ir su pinigais ir pasaezių daigtais pabėgo.“

„Holandijos sostapilėj Amsterdame, buvęs Transvaliaus respublikos (būrų respublikos, pietinėje Afrikoje) prezidentas Krueger, terpt arimų draugų, apvaikščiojo 78 metines sukakutes savo gimimo.“

„Miestus Dinaburgą ir Vitebską ir Erivanį (ant Kaukazo) pastatė po karės laiko tiesoms. Erivanui armeniečiai gina savo bažnyčias, Vitebske ir Dinaburge, rodosi, ne jokių maištų ne buvo. Gal čia raudas laukia žydų mušimo?“

„Činų pakrantėse, priešais prancūziškas valdybas Kwang Chan Wan paskendo nežinomo vardo didelis garlaivys. Prie to prigrėję mažiausiai šimtas žmonių.“

„Iš pašauktų stoti į kariūnė jaunų vyriškių Vokietijoje, 10000 vyrų nestojė, taigi nuo tarnystos pabėgo. Yra tai nepaprastai didelis nuomintis, dvigubai didesnis negu kada nors pirma.“

„Terp Berlyno universiteto studentų yra du nėgrai iš Amerikos; Berlyne jų nieks nepersekioja ir tokios neuzkantos jiems nė rodo kaip tai yra Amerikoje.“

„Azoriškių salų pakrantėse paskendo su visais ant jo buvusiais žmonėmis amerikoniškas laivas „Joseph Monte“. Ant laivo buvo 15 žmonių; jie visi prigrėję.“

„Baisios vėtros siautė Holandijos pakrantėse, laike kurių susidaužė 20 laivų.“

„Mieste Bethlehem, Palestinoje, apsirėikė cholera.“

Nauji isradimai.

„Berlyno laikraštis garsina, jog koksai činiečiai, gyvenantis ant salos Javos, išrado vaistą nuo laikomų už neįkūdomos raupų. Doktorų komisija pripažino činiečių dovaną 100000 guldenų už jo išradimą.“

„Chemikas Doring iš Trachau, Saksuose (Vokietijoje) išrado būdą dirbimo spirito ir degtinės iš žmogaus būdų. Tos degtinės, turbūt, ir didžiausiu girtuokliui ne norės gerti, žinoma, jeigu žinos, iš ko ji padaryta.“

„Garsus Amerikos išradėjas T. Edison išrado prietaisą parupinčią elektrikią pajėgia. Mašina yra maža ir pigi ir pajėgią padirba pigiai. Kaip tvirtina Edison, su jos pagalba net nartingai namieji gali turėti elektrinius žiburius ir pajėgią. Priziūrejus mašinos teip lengvas, kad tą galima paves-ti net mažam vaikui.“

Nauji Rasztai.

Nasziys — Karalius. Apsakka. Dievas ir Karalius. Evaldo pasaka. Izleido Lietuvių Social-Demokratų Partija. Londone. 1903 m. 16 pusi.

Yra tai du vaizdeliai. Vienas, pavidale pasikalbėjimo, aprašo, kaip įgavė valdžią karalius, stengiasi žmonis tamsybėje palaikyti, kad geriau juos galėtų skriausti ir išnaudoti. Kad tamsus žmonelės negalėtų suprasti savo skriaudų, karalius užlaiko cenzorius priziūre-jimui išleidžiamų rastų; cenzoriai neleidžia nieko rašyti, kas karaliui galėtų kenkti, per cenzūrą pereina tik neušpelnyti pagyrimai netikusio valdono.

Kitame rastelyje, p. a. Dievas ir Karalius, aprašyta, jog Dievas vietus lygiais

100-1-71-1-11

100

3157 S. Halsted St., Chicago, Ill.	For Macmillan's People	9215 S. Morgan St., Chicago, Ill.
------------------------------------	------------------------	-----------------------------------